

Ny elkabel intill gravfältet vid Ströbohög

L2002:8674, L2002:8675, L2003:3069

Strö 4:3 och Strö 4:12

Köping kommun och socken

Västmanlands län och landskap

Tobias Vinoy

ARKEOLOGGRUPPEN I ÖREBRO AB

Radiatorvägen 11, 702 27 Örebro

Telefon 019-609 04 10

www.arkeologgruppen.se

arkeologgruppen@arkeologgruppen.se

*Översiktskarta över Västmanlands län med platsen
för schaktningsövervakningen markerad i rött.*

© 2023 Arkeologgruppen AB

Arkeologgruppen rapport 2023:03

Lst dnr 431-6350-2022

Författare Tobias Vinoy

Kvalitetsgranskning Nina Balknäs

Grafisk form Nina Balknäs

Omslagsfoto Ströbohög i vinterskrud.

Foto Arkeologgruppen AB om inte annat anges i figurtexten.

Upphovsrätt, om inget annat anges, enligt Creative Commons licens CC BY.

Villkor finns tillgängliga på <http://creativecommons.org/licenses/by/4.0/deed.sv>

Fastighetskartan: © Lantmäteriet Dnr: R50223371_200001

Terrängkartan, samt GSD-Översiktskartan: Lantmäteriet (CC0)

ARKEOLOGGRUPPEN AB RAPPORT 2023:03

ARKEOLOGISK UNDERSÖKNING
I FORM AV SCHAKTNINGSÖVERVAKNING

Ny elkabel intill gravfältet vid Ströbohög

L2002:8674, L2002:8675, L2003:3069

Strö 4:3 och Strö 4:12

Köping kommun och socken

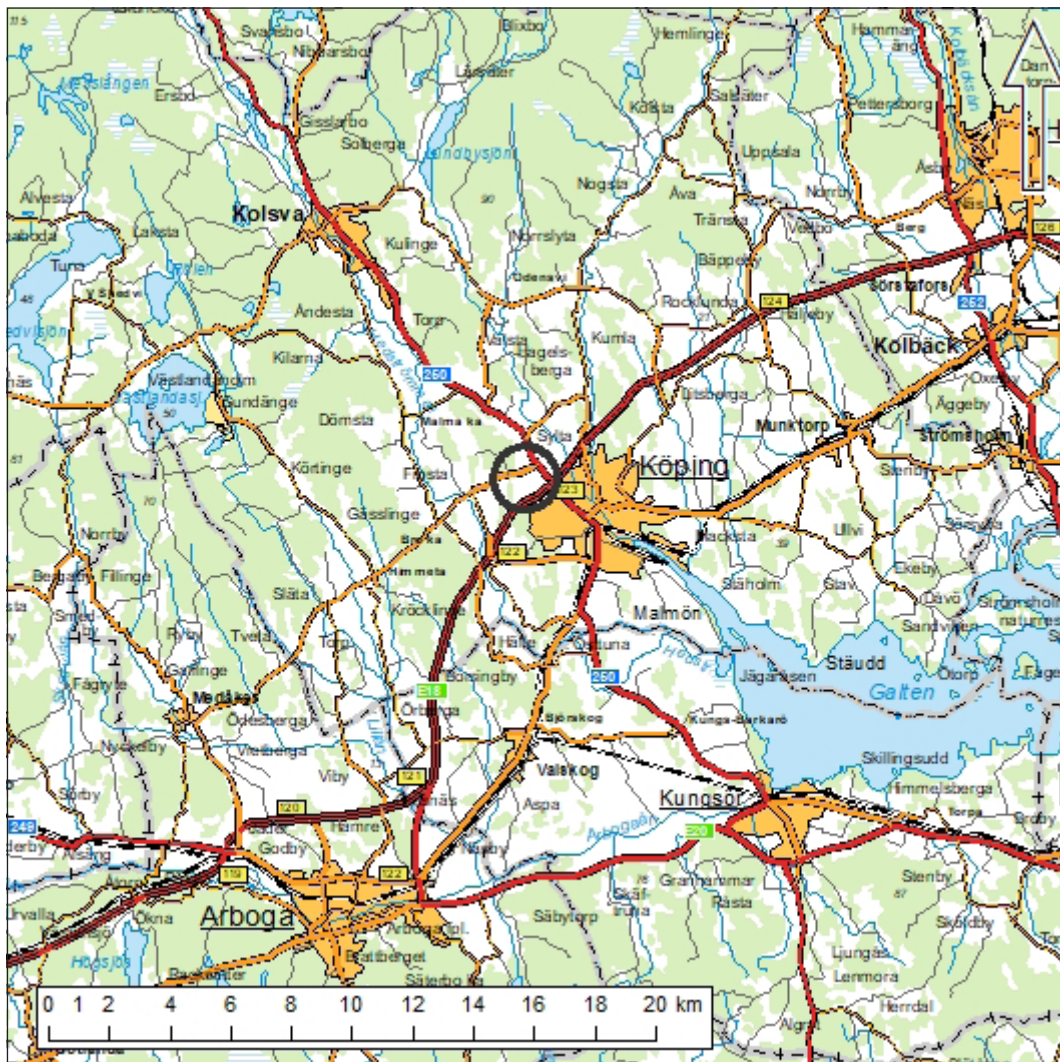
Västmanlands län och landskap

Tobias Vinoy

Lst dnr 431-6350-2022

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

Sammanfattning	5
Inledning	5
Bakgrund och tidigare undersökningar	7
Syfte och målgrupper	7
Metod och genomförande	7
Resultat och tolkning	9
Utvärdering av resultaten i förhållande till undersökningsplanen	10
Tekniska och administrativa uppgifter	11
Referenser	12
Förteckning över figurer	12
Förteckning över bilagor	12
Bilagor	13
<i>Bilaga 1. Schakttabell</i>	<i>13</i>

Figur 1. Översiktskarta över Köping med omnejd. Platsen för undersökningen är markerad med svart cirkel. Skala 1:250 000.

SAMMANFATTNING

I januari 2023 utförde Arkeologgruppen en arkeologisk undersökning i form av schaktningsövervakning söder om Ströbohög i Köping, Västmanland. Totalt grävdes knappt 120 löpmeter utan att några arkeologiskt relevanta lämningar påträffades. Till följd av tjälen gjordes först tre misslyckade försök att utföra arbetet. När väl arbetet kunde utföras gjordes det utan några avsteg från undersökningsplanen.

INLEDNING

Arkeologgruppen har i januari 2023 utfört en arkeologisk undersökning i form av schaktningsövervakning inom fastigheterna Strö 4:3 och Strö 4:12. Mälarenergi Elnät AB hade för avsikt att över en 200 meter lång sträcka förlägga en ny elkabel. Beslut i ärendet fattades av Länsstyrelsen den 29 november 2022 och kostnadsansvar bars av Mälarenergi Elnät AB.

Figur 2. Karta som visar platsen för den övervakade sträckan, Ströbohög och den omkringliggande fornminnesbilden. Skala 1:8 000.

BAKGRUND OCH TIDIGARE UNDERSÖKNINGAR

Ytan söder om Ströbohög utgjorde tidigare del av ett större gravfält. Området har dock utsatts för omfattande grustäkt under åtminstone ett par århundraden. Platsen iordningsställdes under 1930-talet genom att slyskogen röjdes bort och täktgropar fylldes igen (Gustawsson 1945).

Under 1920- och 1930-talen undersöktes ett 20-tal gravar vars fyndmaterial är typiskt för yngre järnåldern. Utöver de tidstypiska föremålen påträffades år 1927 även ett bronssvärd (Svensson Hennius et al. 2019:7). I samband med byggnationen av en ny sträcka för E18 utfördes det år 1993 en arkeologisk undersökning utan att några gravar påträffades. Inga övriga arkeologiskt intressanta iakttagelser gjordes (Wilson et al. 1998:10). År 2010 utfördes ytterligare arkeologiska insatser där två skadade gravar hittades och undersöktes. Fyndmaterialet bestod av brända människo- och djurben, 13 pärlor av brons och glas samt ett trasigt keramikkärl. Gravarna ¹⁴C-daterades till 800-talet (Karlenby 2011).

SYFTE OCH MÅLGRUPPER

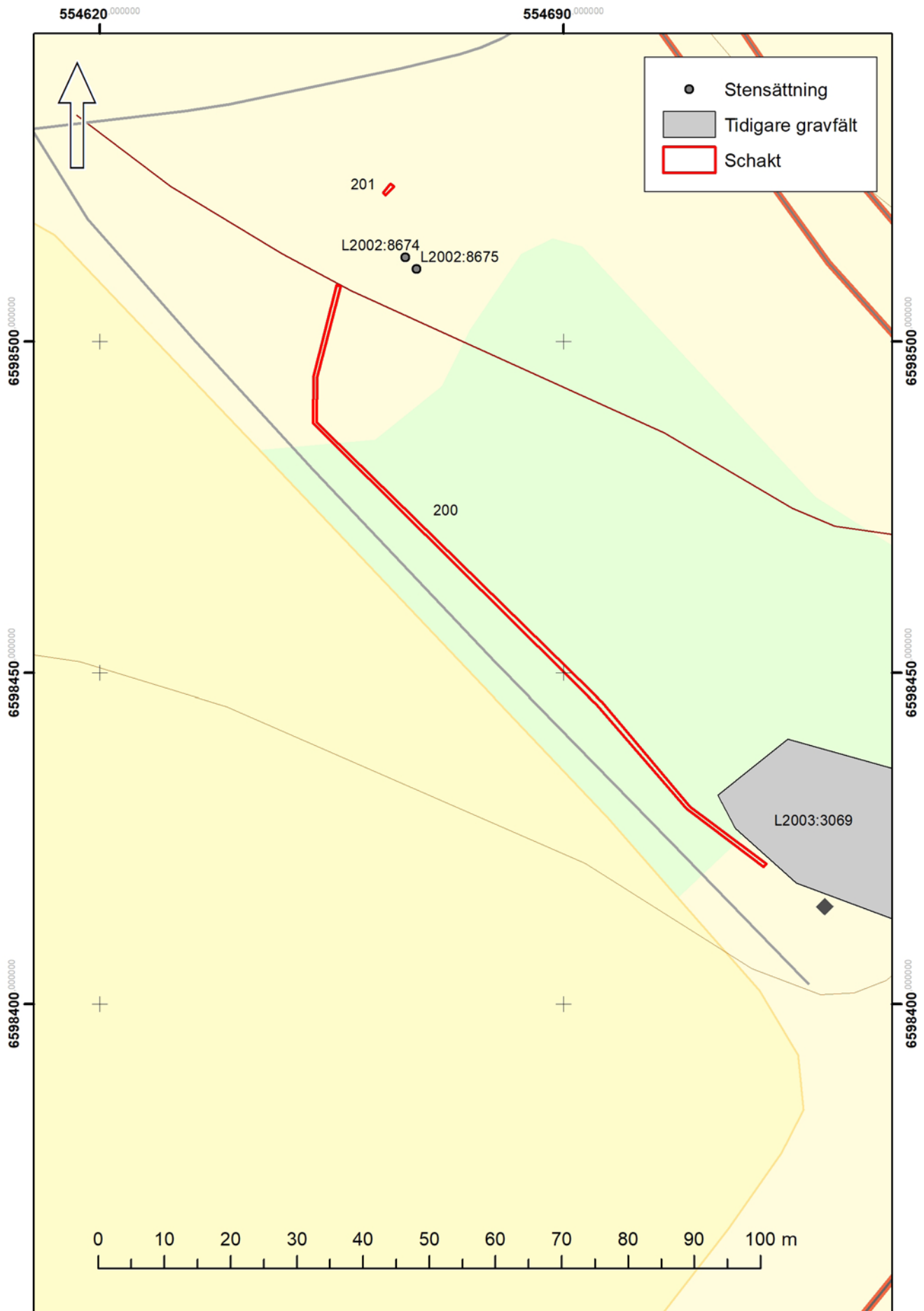
Syftet med den arkeologiska schaktningsövervakningen var att beskriva fornlämningens utbredning inom schakten. Syftet var vidare att på ett vetenskapligt vis undersöka och dokumentera gravar och övriga fornlämningar som påträffades. Om större och mer komplicerade anläggningar påträffades skulle Länsstyrelsen kontaktas för konsultation. Målgrupper för undersökningen och den efterföljande rapporten var Länsstyrelsen och Mälarenergi Elnät AB.

METOD OCH GENOMFÖRANDE

Ett flertal försök att få undersökningen i stånd gjordes i december 2022 men fick avbrytas till följd av allt för hård och djup tjäle.

När arbetet väl kunde genomföras förlades schaktet enligt undersökningsplanen så att det till större delen kom att följa den befintliga grusvägens kant. Schakt 200 grävdes skiktvis ned till mellan 0,4 och 0,6 meters djup och var knappt 117 meter långt. Skopbredden var 0,5 meter. Norr om den öst-västligt gående cykelvägen grävdes endast ett kortare schakt (S201) då denna yta förundersökts tidigare (Karlenby 2011). Enligt muntlig uppgift från grävmaskinisten grävdes ytan upp i sin helhet så sent som hösten 2022, vilket även det grusiga och glest gräsbevuxna ytskiktet vittnar om.

Dokumentation gjordes i det digitala dokumentationsverktyget ARKEO där såväl fotografier som dokumentation lagrades och länkades till respektive schakt. Redigering av inmätningarna och kartproduktion gjordes i Arc GIS 3.1.

Figur 3. Schaktplan. Skala 1:800.

RESULTAT OCH TOLKNING

Figur 4. Fyllningen av grovt grus och sten i södra delen av schakt 200. Foto från väster.

Figur 5. Gul kabelledning i botten av schakt 201. Foto från nordöst.

I norra delen av schakt 200, invid cykelvägen, utgjordes hela schaktets djup av påförda massor av fin, brungrå sand. Ut mot den nordsydligt gående grusvägen blev fyllningen mörkare och grusigare till sin karaktär. Här påträffades också större stenar, upp till 0,5 meter stora. I dessa delar av schaktet fanns spår av tegelkross vilket stärkte arbetshypotesen om att dessa massor var påförda. Längs grusvägen fanns direkt under grästorven påförda gråbruna sand- och grusmassor med rikliga mängder tegelkross och enstaka hela tegelstenar genom hela fyllningen. I södra delen av schaktet påträffades även modernt porslin i botten. Schaktet grävdes endast i korta delar ned till steril undergrund. Längst i söder av schaktet utgjordes hela fyllningen av grovt grus och stenar upp till 0,3 meter stora (se figur 4).

Då schakt 201 öppnades stod det snart klart att denna yta bestod av påförda massor som packats hårt. I schaktets botten påträffades en kabelledning som gick i exakt samma riktning som den ledning som nu skulle läggas ned varför vidare arkeologisk övervakning av denna del ansågs överflödigt (se figur 5).

Inga spår av gravar, kulturpåverkade lager eller andra antikvariskt intressanta observationer gjordes.

UTVÄRDERING AV RESULTATEN

i förhållande till undersökningsplanen

Syftet med den arkeologiska undersökningen var att beskriva, dokumentera och undersöka fornlämningens utbredning inom schaktet. Om mindre omfattande och mindre komplexa anläggningar påträffades skulle de undersökas. Om mer omfattande anläggningar påträffades skulle arbetet pausas och Länsstyrelsen kontaktas för samrådan. Samarbetet på plats fungerade utan problem.

Då tjälen var mer omfattande än beräknat gjordes tre fruktlösa försök att genomföra arbetet. När väl arbetet kunde utföras gjordes det utan några avsteg från undersökningsplanen. Arkeologgruppen anser sig ha fullgjort uppdraget.

TEKNISKA OCH ADMINISTRATIVA UPPGIFTER

Län	Västmanland
Kommun	Köping
Landskap	Västmanland
Socken	Köping
Fastighet	Strö 4:3 och Strö 4:12
Lämningsnummer	L2003:3069, L2002:8674, L2002:8675
Lämningsstyp	Gravfält, stensättning
Datering	Yngre järnålder
Typ av undersökning	Arkeologisk undersökning i form av schaktnings övervakning
Länsstyrelsens beslutsdatum	2022-11-29
Länsstyrelsens diarienummer	431-6350-2022
Ärendenummer i Fornreg	202300049
Arkeologgruppens projektnummer	P22080
Projektledning	Sabina Larsson, Tobias Vinoy
Personal	Sabina Larsson, Tobias Vinoy
Undersökningstid	2022-12-14, 2022-12-15, 2022-12-19, 2023-01-17
Undersökt yta	60 m ²
Inmätningsteknik	Handhållen GPS
Koordinatsystem	SWEREF 99TM
Läge och koordinater	X-554720 Y-6598420 Ekonomiska kartan Malma, 11G0b65
Höjdsystem	RH 2000
Arkiv	Arkivmaterial förvaras tillsvidare hos Arkeologgruppen AB.
Digitalt arkiv	Digitala data förvaras tillsvidare hos Arkeologgruppen AB.
Fynd	Inga fynd tillvaratogs.

REFERENSER

Litteraturförteckning

- Gustawsson, K. A. 1945. Fornvårdsarbeten inom Ströbohögsområdet. *Fornvännen* 40, 199–211.
- Karlenby, L. 2011. *Gravar vid Ströbohög Västmanland*, Köpings socken och kommun, fastigheten Strö 4:12 m.fl., del av gravfältet Köping 86:1. Arkeologgruppen AB, rapport 2011:11.
- Svensson Hennius, J. Westrin K. & Lindkvist. A., 2019. *E18 Köping-Västjädra*. SAU rapport 2019:1.
- Wilson, L., Bolin, H., Cassel, K. & Eriksson, M. 1998. *E18 Köping-Arboga. Gravar och boplatser*. Riksantikvarieämbetet UV Uppsala 1997:55.

FÖRTECKNING ÖVER FIGURER

Figur 1. Översiktskarta över Köping med omnejd. Platsen för undersökningen är markerad med svart cirkel. Skala 1:250 000.

Figur 2. Karta som visar platsen för den övervakade sträckan, Ströbohög och den omkringliggande fornminnesbilden. Skala 1:8 000.

Figur 3. Schaktplan. Skala 1:800.

Figur 4. Fyllningen av grovt grus och sten i södra delen av schakt 200. Foto från väster.

Figur 5. Gul kabelledning i botten av schakt 201. Foto från nordöst.

FÖRTECKNING ÖVER BILAGOR

Bilaga 1. Schakttabell

BILAGOR

Bilaga 1. Schakttabell

Snr	Mått/m	Djup/m	Beskrivning
200	117	0,4–0,7	I norr, från cykelväg till grusväg; fin brungrå sand och ut mot vägen gråbrun grusig sand med sten, upp till 0,5 m stora. Båda uppenbara påförda massor. Längs grusväg; påförda sand- och grusmassor, innehållandes tegelkross och hela tegelstenar. I de delar som grävdes till undergrund bestod den av fin orangegul sand. Längst i S fanns porslin och spik i botten av schaktet.
201	2	0,6	Endast en provgrop, då ytan grävdes i höstas. Enkom påförda massor bestående av grå grusig sand med enstaka småstenar.

Arkeologgruppen AB

RAPPORT 2023:03

